

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Geniet van het leven want voordat je het weet, is je leven voorbij. Dat zegt Prediker. In Prediker 11:9 en ik haal nu even de NBV aan: “Geniet dus, beste vriend, van je jonge jaren” en vs. 10 het slot “want je jeugd en jonge jaren zijn al snel voorbij” Carpe diem! Pluk de dag zolang het nog kan.

Dit is een geluid dat we ook in moderne seculiere liedjes horen. Ik geef twee voorbeelden van Nederlandstalige liedjes. Eerlijk gezegd, ik ben daar niet zo in thuis maar ik stuitte daarop, misschien ken jij ze wel. En voor wie ze niet kent, het kan geen kwaad om een beetje te weten wat er in de cultuur leeft.

Twee nummers. Uit 2007, dus al weer wat langer geleden kwam het nummers uit van René Schuurmans “Laat de zon in je hart”. Een zonnig liedje zeker als je er beelden bij ziet van de vrolijke zanger in de prachtige bloeiende Keukenhof. En het liedje moet je eigenlijk horen maar om er iets van te proeven, geef ik iets weer van de inhoud:

Een lach een goed een blij gezicht
Een vogel zweevend naar het licht
Ooh het lijkt zo gewoon
Maar het is toch bijzonder

Een kind dat lacht en naar je zwaait
De wind die door de bomen waait
Ooh het lijkt zo gewoon
Maar het is toch een wonder

Het leven gaat zo snel voorbij
Dat geldt voor jou maar ook voor mij

En dan het refrein van het liedje
Ooh laat de zon in je hart
Ze schijnt toch voor iedereen
Geniet van het leven
Want het duurt nog maar even

Een tweede recenter voorbeeld, in 2016 kwam het liedje uit “Leef” van André Hazes junior en dat gaat zo, dat moet je uiteraard ook eigenlijk horen met die onvervalste Amsterdamse tongval

Op een vrijdag in de kroeg
 Ergens in Amsterdam
 Zat aan de bar met een glas een oude wijze man
 Hij zei dat die nog maar een paar dagen had
 Dus pak het leven, pak alles en ga er mee op pad

En hij zei:
 Leef, alsof het je laatste dag is
 Leef, alsof de morgen niet bestaat
 Leef, alsof het nooit echt af is
 En leef, pak alles wat je kan

Ik weet niet hoe u die tekst hoort, je kunt geneigd zijn meteen te zeggen, dat zien we als christenen toch anders. Alsof het de bedoeling is alles uit het leven te halen en dan is het ook helemaal voorbij. Alsof het er om gaat je helemaal uit te leven aan wat deze wereld je aan plezier, te genot te bieden heeft en dat is het dan en dat is dan alles.

Maar ik hoorde deze liedjes dus juist toen ik met de voorbereiding van deze preek bezig was. En ik herkende de stem van Prediker. Het lijkt wel erg opw at in het boek Prediker gezegd wordt. Inderdaad geniet van het leven zolang het nog kan, voordat die dagen komen waarvan je zeggen zult, ik heb er weinig plezier meer in (12:1). Het boek Prediker is overigens een bijbelboek dat ook mensen van buiten de kerk aanspreekt.

Dus vs. 9 geniet van het leven. Je mag genieten, sterker je wordt er zelfs toe opgeroepen. Vs. 9 “Verblijd u, jongeman, in uw jeugd en laat uw hart vrolijk zijn in de dagen van uw jeugd. Ga in de wegen van uw hart en volg wat uw ogen zien, vs. 10 NBV belast je hart niet met verdriet en houd je lichaam vrij van kwalen; d.w.z. Zet jezelf er ook toe om te genieten, zorg goed voor je lichaam en voor je geest om maar te kunnen genieten.

Ik wil het ook maar gewoon eens vragen: Geniet jij van het leven, geniet u van het leven? Wat is voor jou genieten? Misschien lekker relaxed muziek luisteren op je kamer; gezellig chillen met vrienden, uitgaan, sport, bepaalde hobby's? Kun jij genieten van het leven? En u? Waar geniet u echt van? En wanneer hebt u voor het laatst ergens van genoten? Lukt het een beetje om te genieten? Of wordt ons leven helemaal gedictieerd door onze omgeving, komen we niet toe aan genieten? Of geven we ons zelf daar de ruimte en tijd niet voor, misschien wel vanuit de idee dat er belangrijker dingen in het leven zijn. Denken we dat het ons niet past of niet bij ons past?

Voor Prediker wel, voor Prediker is genieten wel belangrijk, echt iets wat bij het leven hoort. Wat is genieten voor *Prediker* eigenlijk?

[zie daarvoor preek zondagmorgen 8 maart jl.]

In Prediker 11:9 lezen we “ga in de wegen van uw hart, d.w.z. doe wat je wilt want in de Bijbel is je hart de plek waar je wil zit; en volg wat uw ogen zien. Dat gaat ver denk je Prediker alles volgen wat je ogen zien. Is dat wel verstandig, alles bekijken wat er Internet te vinden is bij voorbeeld. Het lijkt wel alsof Prediker zichzelf dan ook corrigeert en ook ons corrigeert als er meteen achter staat in vs 9B maar onthoud bij alles wat je doet dat God je aan Zijn oordeel onderwerpt.

We zien hierin dus twee dingen. Genieten mag, sterker nog, voor Prediker is daarin een wereld te winnen. Tegelijkertijd wil genieten echt genieten zijn en blijven, dan moet je grenzen respecteren de God heeft aangegeven, “maar weet dat God u over dit alles in het gericht zal brengen” Oeverloos genieten is geen genieten. En wat heb jij nu nodig vanmorgen om te horen? Dat je meer mag genieten dan je nu doet, de spanningsboog wat minder zijn voor je of dat je je meer moet laten leiden door God om te weten wat het goede genieten is?

Prediker zegt in 12:1 “Denk aan Uw Schepper in de dagen van uw jeugd voordat de kwade dagen komen enz.” Wat wil dat nu zeggen? Nou, God die jou geschapen heeft, wil jou ook het genieten geven in je leven. Denk aan je Schepper, denk eraan deze week dat God wil dat jij geniet. In Prediker 9:7 staat: “Dus eet je brood met vreugde, drink met een vrolijk hart je wijn, God ziet alles wat je doet allang met welbehagen aan”. Dat wil zeggen, je mag genieten, het is een geschenk van God (3:13). Denk aan Uw Schepper, wacht niet met genieten. Dat is toch prachtig, ik mag genieten want dat heeft mijn Schepper met mij voor ogen. Altijd al gehad (9:7).

Denk aan Uw Schepper, daar zit ook weer dat andere in, ga er verantwoordelijk mee om met wat Hij je geeft. Dus genieten zonder de kaders die God heeft aangegeven te buiten te gaan. Als Hij de mens scheidt in Gen. geeft Hij ook die kaders aan, dat zit er meteen bij denk maar aan het verhaal van Adam en Eva in de hof. Dan is er zoveel om van te genieten maar ook die boom. En juist die boom herinnert je eraan wat het goede genieten is namelijk als je van die boom afblijft. Genieten maar denk daarbij aan je Schepper want Hij weet hoe je echt kunt genieten. Denk aan je Schepper, veronachtzaam niet Zijn geboden want dan kun je niet meer genieten.

Daar sluit ook bij aan wat staat aan het slot van Prediker, 12:13. De slotsom van al wat door u gehoord is, is dit: “Vrees God, en houd u aan Zijn geboden, want dit geldt voor alle mensen”. Hier zit wel een verschil met seculiere liedjes, omdat die zich niet gelegen laten liggen aan Gods geboden. Als Hazes jr. zingt “En leef, pak alles wat je kan” is dat dan ook alles wat goed voor je is, kan ook alles wat kan?

Denk aan Uw Schepper in de dagen van uw jeugd? Jongeren, doe jij dat, want dit gaat over jullie. Prediker spreekt de jeugd aan. Denk in je dagelijks bezig zijn aan God die jou op aarde heeft gezet. Het zou toch raar zijn om Hem te vergeten aan wie je je bestaan te danken hebt en van wie je afhankelijk blijft. Hij wil dat jij geniet in je leven. Misschien vind je het wel mooi om dat te horen.

Denk aan je Schepper. Dat betekent ook wat vindt God ervan van wat ik doe. Dat je ook beseft Hij mag mij er op aanspreken hoe ik mijn leven, vrije tijd invul. En niet voortdurend angstig, ik mag dit niet en dat niet van het geloof, maar wel met heilig ontzag voor God, dat je denkt hoe kan ik nu echt genieten, echt gelukkig zijn, hoe ziet God dat en wat past daar eventueel niet bij in mijn leven zoals dat nu is.

Denk aan Uw Schepper in de dagen van uw jeugd, voordat de kwade dagen komen, Als het lichaam aftakelt. Wacht niet met genieten tot je oud bent. Werk niet zo hard dat je het genieten in je leven uitstelt voor na het pensioen. Trouwens lukt het dan nog wel om genieten te leren? Of wat ook kan, schiet je dan door in dat genieten want nu heb je alle tijd en geld van de wereld? (Zwitserslevensgevoel)

Bij tijds genieten. Het is goed daarbij stil te staan, dat we niet zo druk zijn met het leven dat we vergeten te genieten. Zoals ouderen wel eens tegen mij zeggen (op pastoraal bezoek), en dan gaat het even over onze kinderen en dat het soms best druk enz. met een stel jonge kinderen. Geniet van je kinderen want voordat je het weet zijn ze groot en gaan ze de deur uit. Het leven is kort genoeg, vergeet niet te genieten.

Ik merk ook hoe juist mensen die een slechte boodschap krijgen, soms intenser gaan genieten van het leven dat hun nog gegeven is met die hen lief zijn. Misschien denken we daar op deze zondag van gedenken van hen die ons zijn ontvallen ook wel aan terug, hoe dat was met hem of haar.

Genieten als de kunst van ouder worden. Prediker zegt: Wacht niet tot de kwade dagen komen. En we lezen dan vervolgens in H 12 hoe die dagen eruit zien. Een beeldende maar ook aangrijpende beschrijving van het ouderdomsproces en het stervensproces.

In de verzen 3-4 gebruikt Prediker beelden voor de achteruitgang van het lichaam en achteruitgang van de geest. Hij vergelijkt het met een huishouden. Zo heeft hij het in vs. 3 over de bewakers van het huis die zullen beven. Dat zijn de armen die trillen; hij heeft het over de sterke mannen die zich zullen krommen; dat zijn de benen die zich krommen, eens sterk maar nu niet meer zo stapzeker. Ik hoor in het pastoraat zeggen: Het wordt minder, ik kan minder en het kan lastig zijn als je merkt dat dat proces in gang is gezet. Nu merk ik dat ik echt oud begint te worden, zegt iemand. En in dat proces kan een moment komen dat je een rollator nodig krijgt. Een oefening om dat te gaan accepteren, toenemende afhankelijkheid.

Prediker heeft het ook over de maalsters die ophouden omdat ze met weinigen zijn. Dat duidt op een gebit dat niet meer compleet is waardoor het eten minder prettig verloopt en Prediker weet nog niet van een kunstgebit. En die zij die door vensters kijken worden verduisterd. Dat zijn de ogen die minder scherp worden, je hebt een loep nodig, of lezen wordt steeds moeilijker terwijl je zo graag las.

De beide deuren naar de straat worden gesloten (4), dat zijn de oren, het gehoor neemt af. En dat helpt niet in het sociaal contact, de deuren naar de straat gaan dicht., het kan lastig zijn, je komt meer in een isolement. Het geluid van de molen verzwakt d.w.z. de stemkracht neemt af; tegelijk wordt de stem ijler van toon daar duiden de laatste twee zinnen van vers 4 op. En in vs. 5 staat men gaat ook vrezen voor de hoogte en voor de verschrikkingen op de weg, als je oud wordt, het wordt moeilijker om naar buiten te gaan, over straat te gaan zeker in de winter. Je kunt onzeker worden, tegen van alles gaan opzien.

De tekening is heel realistisch en gaat vs. 5 verder, de amandelboom gaat weer bloeien, in de natuur komt er weer lente maar jij blijft in de winter van het leven, komt daar niet meer uit en op een gegeven moment, een onherroepelijk proces, je gaat naar je eeuwig huis. En voor de duidelijkheid voor Prediker is dat het dodenrijk, Prediker weet niet van een leven na de dood. Dat weten we bijvoorbeeld uit Prediker 3:20 als hij zegt dat voor de dieren en de mensen hetzelfde geldt dat ze naar dezelfde plaats gaan. Het stof keert terug naar de aarde zoals het was (7) en de geest keert terug naar God maar ook dat laatste betekent voor Prediker geen voortgang van ons leven bij God, zoals het kwam gaat het ook weer.

Vandaag is het Laatste Zondag van Kerkelijk Jaar. Het afgelopen jaar zijn er mensen uit onze gemeente de weg gegaan die in deze verzen wordt geschetst. Een weg van minder worden, de lichamelijke en verstandelijke vermogens, naar een zorgcentrum moeten, communicatie die wegvalt en uiteindelijk een geliefde die uit dit aardse leven wegglijdt. Verdrietig en moeilijk misschien om dat vandaag weer voor je te zien gebeuren.

Als je die verzen zo leest, kun je daar ook somber van worden. Zo gaat het ook eens met mij aflopen. Het wordt alsmaar minder in het leven. En daarom zegt Prediker, geniet nu zolang het nog kan.

Zo klinkt dus deze oproep om te genieten juist ook op de Laatste Zondag van het Kerkelijk Jaar. In het perspectief van de dood die eens komt, en dat is volgens Prediker snel genoeg, besef dat je nu nog tijd is gegeven om te genieten. Met degenen die je lief zijn ook. Het leven is te kostbaar en te kwetsbaar om niet van te genieten.

En als we dan Laatste Zondag van Kerkelijk Jaar, Eeuwigheidszondag zeggen, dan beseffen we ook weer dat tweede, *hoe* we dan genieten dat gaat niet buiten God om. Hij vraagt daarover verantwoording. Denk aan je Schepper. Ook als we ouder worden hoe geven we dat genieten vorm?

Zijn we er nu in deze preek? Ik wil nog twee punten aanstippen. Iemand zegt, ik mag genieten, ik *moet* eigenlijk genieten maar ik kan het eigenlijk niet gezien de omstandigheden in mijn leven, mijn achtergrond, wat ik meegemaakt heb en mijn karakter helpt er ook al niet bij. Hoe zit dat? In dat liedje “Laat de zon in je hart” wordt dat ook benoemd

En ben je soms niet goed gezind
Denk aan de glimlach van een kind
Ja dat maakt je weer blij
Ja dat maakt je weer vrolijk

Dat kan wel helpen. Maar die vraag peilen we dieper. Dan stel ik u de vraag: Is er in, alle dingen die moeilijk zijn, die we erkennen, toch ook iets waar je wel van kunt genieten? Probeer eens zo even te kijken. En misschien is dat toch nog meer dan we dachten. Prediker kan ons in die zin helpen om nog eens met een andere bril te kijken, zien we alleen maar narigheid of ook nog iets anders?

Maar het is waar, dat moet gezegd worden, Prediker biedt ons verder weinig troost, weinig perspectief ook. Prediker heeft zoals ik al zei geen verwachting van leven na de dood en de conclusie van alle is uiteindelijk toch heel triest. Hij zegt in 12:8: “Een en al vluchtigheid, zegt de Prediker, alles is even vluchtig”, d.w.z. zinloos vanuit het Hebreeuws doelloos. Het slot van het boek slaat de dingen weer even dood als waar het mee begon in hoofdstuk 1, alles is zinloos.

Eigenlijk is de boodschap van Prediker dan ook wat Paulus later van de heidenen zegt in 1 Kor. 15:32: “Wanneer de doden toch niet worden opgewekt, kunnen we maar beter zeggen: “Laten we eten en drinken, want morgen sterven wij”. In dat opzicht mogen we nieuwtestamentisch gelukkig nog een stap verder gaan dan Prediker. Op deze Eeuwigheidszondag mag nog meer gezegd worden. Er is gegronde hoop op leven na de dood vanwege de opstanding van Jezus Christus uit de doden. Dat geeft ook perspectief als het leven weinig reden geeft tot vreugde. Het wordt niet alleen maar minder, vanuit het geloof mogen we verwachten dat het meer wordt, een eeuwig genieten. En dan kunnen die liedjes die ik noemde van Schuurman en Hazes en anderen mensen vast iets bieden – geloof ik ook zeker - even – misschien ook even iets verdoven van de pijn en verdriet in het leven - maar *dit* kunnen ze niet bieden.

•

Geniet van het leven. We houden deze boodschap van Prediker vast. God ontzegt ons het genieten niet, integendeel. En bij God moeten we zijn om werkelijk te ontdekken wat genieten betekent. En we kunnen nog meer genieten van het leven dan Prediker voor mogelijk houdt. Want vanwege het perspectief op het eeuwig leven bij God is ons genieten hier niet een galgenmaal en daarna wacht ons het eeuwige niets maar mag het goede genieten hier op aarde een feestelijk voorproefje zijn van wat eens het hemelse genieten mag zijn.

Amen.